

Дзвоник

№72

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 4 рік видання, березень, 2013 рік

Dzvonuk (Clopotel)

№ 72, 2013 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над *Dzvonukom* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dzvonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

Dzvonuk завжди радо прислухається до ваших пропозицій і друкуватиме надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих матеріалів відповідають їх автори!

Степан ЖУПАНИН

Весняне сонечко

Принесло нам сонечко
Знов тепло
І ласкаві промені
Розлило.
З трав і квітів виткало
Килими,
На лужку погратися
Із дітьми.
І співає весело
Поле й гай.
Кличе птахів сонечко
В рідний край.
Ой, радіє сонечку
Все навкруг.
Нам весняне сонечко –
Добрий друг.

Людмила ЯЦУРА

Лелеки вернулись

Виглянуло сонечко,
Щиро посміхнулось,
Весна заспівала,
Лелеки вернулись
До рідного дому,
До гніздечка свого.
Де ж холодну зиму
Мандрували довго?
В теплім краї, аж за морем, –
Мовили лелеки,
Але жити нам найкраще,
Де верби й смереки.
Тут веселка радо грає,
Зорі з неба світять,
Тут міцніють, підрастають
Лелечата-діти.

Оксана ІВАНЕНКО

МАЛЕНЬКИМ ПРО ВЕЛИКОГО ТАРАСА

Коли я була зовсім малою, отакою, як ви зараз, у нас дома дуже любили співати. Зберуться після роботи літнім вечором під свято і співають. Я знала, що завжди наприкінці співатимуть дідові любимі пісні «Реве та стогне» і «Як умру». Дід теж підтягатиме. Я знала всі слова, і хоч не всі вірно вимовляла і розуміла, тоненько і собі співала. І ніхто з мене не сміявся, бо я сиділа у діда на руках або коло нього.

Ми жили далеко від Дніпра, але з самого малку я уявляла собі, який він широкий, могутній, і вночі, під час бурі, реве та стогне і підіймає високі хвилі. А закінчувалась пісня тихо-тихо, і дід завжди трохи піднімав руку, щоб співали тихо, наче вже буря скінчилась і все засинало. Я дуже любила цю пісню.

А коли співали «Як умру», починали її завжди басами – тато, сусід дядя Яша і дорослі хлопці, мені ставало сумно і трохи страшно. Пісню звали «Заповіт». Я не все розуміла в цій пісні, але уявляла високу гору над Дніпром, на ній могилу і звідти ген-ген далеко видно: лани, річки, всі міста і села. І хтось це все бачить, кличе, щоб люди повставали, рвали кайдани, і просить, щоб його згадували.

А коли я стала трошки старшою, я спитала діда:

– А хто це просить?

– Хіба ти не знаєш? – здивувався дід. Йому здавалось, мабуть, якщо я співаю, я вже все розумію і знаю. – Це просить той, хто написав цю пісню, а написав її Тарас Шевченко, наш Кобзар.

Великий портрет Тараса Шевченка висів у нас над столом. Скільки я пам'ятала себе, так уже знала його обличчя. Він немов дивився на мене, завжди уважно, лагідно і сумно.

– Це він написав «Заповіт», і «Реве та стогне», і «Садок вишневий коло хати», і ще багато пісень та віршів, – сказав дід, – їх люблять, бо він кликав ними людей боротися за волю, щоб не було багатих і бідних, а щоб усі люди жили в мирі і дружбі, спільно працювали.

– А він ще живий? – спитала я. – Адже він писав «Як умру». Може, він ще не помер?

– Ні, – похитав головою дід, – він жив давно, я був тоді зовсім маленький, коли він помер. Але про нього знали всі, хто боровся за волю народу. Недарма його «Заповіт», коли був ще цар, забороняли співати жандарми, бо він сам, Тарас Шевченко, боровся за народ і все своє життя поклав за це.

– Як? – спитала я. – Розкажи.

І дід кілька вечорів підряд розповідав мені про Тараса Шевченка.

Ось що він мені розповів.

Страшний був тоді час. Пани розкошували і жили у величезних маєтках, а працювали на них інші люди, їхні кріпаки. Пан свого кріпака міг покарати як завгодно, міг продати, наче якусь річ. Міг відібрати дітей від батьків і на мисливських собак виміняти. І нікому було поскаржитись, бо правив усім цар, найбільший пан, і, звичайно, він був з панами заодно.

І от у селі Кирилівці, яке все належало одному багатому панові, в бідній родині кріпаків Шевченків народився хлопчик Тарас.

Родина була велика, дітей багато, злидні страшні. У Тараса були старша сестра та брат – Катруся і Микита та молодші за нього – Йосип, Яринка і сліпенька сестричка Марійка. Батьки, як і всі селяни, повинні були на панщині працювати, себто на пана робити. З ранку до ночі вони й гнули спину на панському полі, на панській стайні, у панських садах та городах. А вдома їхні діти лишались голодні, голі, босі.

Жінки брали немовлят з собою на поле. Покладуть під снопом, а самі жнуть пшеницю. Дитина часто плаче, заливається, а мати і підійти зайвий разочок боїться, бо панський наглядач з канчуком у руках скрізь ходить, дивиться, як працюють.

Хто з дітей трошки підросте – одразу теж працювати, чи погоничем, чи пастушком.

Та у Шевченків була дружна сім'я. Любили одне одного, жаліли. Зберуться усі ввечері після роботи, постелять у маленькому садочку коло хати рядно, посідають, вечеряють вкупі. Потім, уже згадуючи свою сім'ю, раннє дитинство, написав Тарас Шевченко вірш:

(Продовження на 4 сторінці)

(Початок на 3 сторінці)

*Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть.
Плугатарі з плугами йдуть,
Співають ідучи дівчата,
А матері вечерять ждуть.
Сім'я вечерея коло хати,
Вечірня зіронька встає.
Дочка вечерять подає,
А мати хоче научати,
Так соловейко не дає.
Поклала мати коло хати
Маленьких діточок своїх,
Сама заснула коло їх.
Затихло все... Тільки дівчата
Та соловейко не затих.*

Приходив до них часто старий-престарий дід Іван. Його дуже любив маленький Тарасик. Притулиться до нього, і розповідає дід давні минулі часи.

Цікавий був до всього Тарасик, про все йому хотілося дізнатись: і чи є де залізні стовпи, які небо підпирають, чому шлях, що мимо села йде, Чорним зветься, і хто такі були гайдамаки, які проти панів повставали?

Хлопець рано до школи пішов і швидше за всіх вивчився читати й писати і дуже любив малювати, хоч цьому його ніхто не вчив.

II

Поки була жива мати Тараса, все-таки якось перебивались. Та от умерла мати, ще молодою, від непосильної праці та нужди. Лишились діти бідолашними сиротами. Не знав батько, що й робити з ними. Старша сестра Катруся ще при матері вийшла заміж і переїхала в інше село.

Оженився батько вдруге на вдові з трьома дітьми. Думав – легше буде, жінка і з дітьми, і в господарстві дасть лад. Та де там! Мачуха трапилась люта, не любила дітей, особливо Тараса. Тарас не давав своїх молодших сестричок кривдити, завжди за них заступався. Ну, а мачуха, хто що не нашкодить з її дітей – все на Тараса зверне і Тараса покарає.

Тільки й було радості, коли якось одним літом батько пішов з чумаками і взяв Тараса з собою. А чумаками звались люди, які ходили з України аж у Крим по

сіль та рибу. Не було тоді поїздів. Їхали чумаки возами, в які запрягали дужих, спокійних волів. Воли йшли поволі, і чумаки, власне, не на возах їхали, а йшли коло них поряд довгим шляхом, степами, полями, понад ріками, озерами аж до Чорного моря.

От і Тарас вирушив з батьком у таку «чумачку» – подорож з чумаками. І багато-багато побачив по дорозі.

Побачив він і могутній Дніпро з мальовничими берегами, високі давні могили в широких степах, де трава, вища за людину, гоїдалась од вітру, немов хвилі у морі, а вгорі у блакитному небі літали орли.

Минали чумаки зелені гаї, села і міста, і різні люди стрічались їм. То сліпий кобзар сидів, грав на кобзі і співав старовинні пісні-думи, то стрічали вони рекрутів-хлопців, яких забрали в солдати. За ними йшли матері, жінки, плакали, прощались, наче на все життя. Та воно майже так і було, бо в ті часи в солдатах служили двадцять п'ять років.

Бачив Тарас, що скрізь тяжко працюють люди, як і в їхньому селі. Стрічались їм пани в розкішних каретах, на баских годованих конях. Замислювався малий Тарас так само, як удома: чому скрізь одні працюють, поневіряються, а інші тільки гуляють, панують та розкошують?

Та під час подорожі дуже радів Тарас, що йде з батьком, з чумаками, так багато бачить навколо, стільки цікавого чує, а головне, ніхто на нього не гримає, не лає так, як мачуха.

Обіцяв батько і другого року взяти Тараса з собою, коли пан його самого з чумаками пошле.

Та не довелось, бо, як писав Тарас потім, –

*...Батько, плачучи з дітьми
(А ми малі були і голі),
Не витерпів лихої долі,
Умер на панщині!.. А ми
Розлізлися межі людьми,
Мов мишенята. Я до школи –
Носити воду школярам...*

(Далі буде)

Тарас ШЕВЧЕНКО

Заповіт

Як умру, то поховайте
 Мене на могилі
 Серед степу широкого
 На Україні милій,
 Щоб лани широкополі,
 І Дніпро, і кручі
 Було видно, було чути,
 Як реве ревучий.
 Як понесе з України
 У синєє море
 Кров ворожу... отойді я
 І лани і гори –
 Все покину і долину
 До самого Бога
 Молитися... а до того
 Я не знаю Бога.
 Поховайте та вставляйте,
 Кайдани порвіте
 І вражою злою кров'ю
 Волю окропіте.
 І мене в сем'ї великій,
 В сем'ї вольній, новій,
 Не забудьте пом'янути
 Незлим тихим словом.

І досі сниться: під горою

І досі сниться: під горою
 Меж вербами та над водою

Біленька хаточка. Сидить
 Неначе й досі сивий дід
 Коло хатиночки і бавить
 Хорошеє та кучеряве
 Своє маленькеє внука.
 І досі сниться, вийшла з хати
 Веселая, сміючись, мати,
 Цілує діда і дитя
 Аж тричі весело цілує,
 Прийма на руки, і годує,
 І спать несе. А дід сидить
 І усміхається, і стиха
 Промовить нишком: – Де ж те лихо?
 Печалі тії, вороги?
 І нищечком старий читає,
 Перехрестившись, Отче наш.
 Крізь верби сонечко сіяє
 І тихо гасне. День погас
 І все почило. Сивий в хату
 Й собі пішов опочивати.

Вітер з гаєм розмовляє

Вітер з гаєм розмовляє,
 Шепче з осокою;
 Пливе човен по Дунаю
 Один за водою.
 Пливе човен води повен,
 Ніхто не спиняє;
 Кому слинить, – рибалоньки
 На світі немає.
 Поплив човен в синє море,
 А воно заграло,
 Погралися гори-хвилі –
 І скіпок не стало...

Людмила ДОРОШ

Погана звичка

Улюбленим словом Петрика було слово «зараз». Скаже йому мама: «Петрику, віднеси сміття», а він: «Зараз!». Бабуся попросить його допомогти їй прополоти грядку цибулі – а він знову: «Зараз!». І ось так, що йому не скажеш, що не попросиш його зробити, – у відповідь чуєш лиш «зараз» та «зараз».

І це не тому, що Петрик неслухняний, поганий хлопчик. Ні, просто він був дуже лінивим. Як казала про нього бабуся: «Лінь народилася раніше». І лише коли минало чимало часу, Петрик відривався від своїх справ та розваг і вирішував зробити те, що його попросили.

– Мамо, а де ж те сміття? – запитував, знаходячи відро порожнім.

– Давно вже віднесла, справи ж не чекають, – з докором відповідала йому мати.

– Бабусю, дайте сапку, піду полоти цибулю, – звертався він до бабусі.

– О-о-о, голубе, краще бери відро і йди її збирати – достигла вже! – жартувала над ним бабуся.

Петриків тато працював на пароплаві і цілими місяцями бував у відрядженні, тож він ріс разом з мамою та бабусею, а тато в його житті був присутнім лише на короткий час. Хлопчик підростав, і мама з бабусею зрозуміли, що лише одними жартами та докорами горю не допоможеш.

І от одного ранку будить Петрика мама:

– Синку, вставай, час прокидатися і йти до школи!

А він їй, не відкриваючи повік:

– Зараз! – а сам досипає найсолодкіші моменти вранішнього сну.

Коли нарешті розплющив очі – аж здивувався. Ніхто його не тормосить, не лоскоче, бу-

дильник не дзвенить – лише чутно з кухні легкий гомін. Глип Петрик на годинник – а вже до школи пора! Кулею зірвався він з ліжка, натягнув штанці, сорочку і на кухню:

– Маааа-мооооо!! Склади мені портфель! – а сам почав швидко їсти млинці, які вже майже охололи, чекаючи його на столі.

– Зараз! – відповіла мама, а сама далі продовжувала спокійно пити каву і бесідувати з бабусею.

– Бабусю-ю-ю!!! Приготуй мені бутерброд для школи, будь ласка!

Але бабуся теж немов і не чує його.

Якось похапцем і сам зібрався Петрик і побіг до школи, правда, спізнився на 10 хвилин і отримав прочуханку від їхнього строгого вчителя математики.

А прибігши додому – кинув портфель у куток, сів швиденько за телевизор і, за звичкою, крикнув бабусю:

– Бабусю, принеси мені сюди поїсти, я хочу дивитися мультики!

А бабуся з кухні:

– Зараз! – і все, більше нічого. Ні тобі сказати, як завжди: «Петрику, обідати треба за столом, а не перед телевизором!»

Ох і важкі ж часи настали для Петрика. Що б він не робив, бабуся з мамою немов зговорилися проти нього: тільки «зараз» і зараз чув від них, а допомоги – ніякої.

Зажурився хлопчина... Ось уже і 8 березня на носі, а в нього грошей зовсім не лишилося і, як він уже зрозумів, від мами і бабусі він не дістане нічого, можливо, тільки «зараз», та хіба за нього купиш квіти?

І тут йому пригадалося, як минулого року він купив мамі й бабусі по горщику гіацинту, а коли мама й бабуся попросили його пізніше посади-

ти цибулину квітки у квітник, він, як завжди, сказав «зараз», а сам і забув про них.

Пізніше, поки не бачила мама й бабуся, сховав їх у кутку сарая та й зовсім викинув усе з голови.

І тут нарешті Петрику пощастило: ті горщики з цибулинами були все там і навіть почали пробиватися на поверхню перші листочки!

– Що ж робити? – міркував хлопчик. – Квітам потрібне сонце, але як зробити, щоб мама й бабуся на побачили?

І, добре подумавши, виніс горщики за сарай, поставив під стіною в тому місці, де цілісінкий день б'є сонце, і полив горщики. Увечері він під різними приводами виходив надвір і заносив горщики в сарай, щоб ненароком мороз не знищив його старання, адже це не підсніжники, які виростають з-під снігу і витримують морози.

А надворі вже почало теплішати, сніг поступово танув. На городі його й зовсім не стало – то була сонячна сторона їхнього господарства.

– Піду позгрібаю торішнє листя, – сказала мамі бабуся, а Петрик підскочив, мов ошпарений:

– Я піду, бабуся, ви відпочивайте! – та й побіг швидко робити роботу, щоб бабусі не прийшло в голову вийти надвір і побачити його гіацинти.

Іншим разом мама каже:

– Піду на город, може, знайду трішки свіжої петрушки.

А Петрик знову тут як тут:

– Я пошукаю, мамо!

Минали дні, гіацинти росли, немов на очах. Вдень вони ночували в сараї, а вранці Петрик виносив їх грітися та рости під сонечком.

І ось настав особливий день – 8 Березня. Петрик не чекав, поки його розбудить мама. Він сам ще звечора завів будильник і вранці встав раніше всіх. Швиденько побіг у сарай і приніс звідти два горщики квітучого гіацинту, а потім сам зварив ще й каву для мами й бабусі.

– Зі святом, дорога мамочко і бабусенько! – радісно мовив хлопчик, зустрічаючи їх, ще заспаних, на кухні.

А вони від такого сюрпризу зовсім розгубилися. У мами на очах заблищали сльози, а бабуся лише мудро посміхнулася і сказала:

– Росте наш хлопчик!

Інна ЗАІНЧКОВСЬКА

Віршована українська абетка

Бь

*Колисоньку гойдаючи,
Дитиноньці співаючи,
Ненька тихенько
Просить, благає –
Будь здорова, як вода,
А багата, як земля!*

Ююю

*Юрко з Юстиною для мами
Зварили юшку із в'юнами.
Ну, а Юля із Степаном –
Борщ смачненький із линами.*

Яя

*Яскрава фея Букваринка
Діток зібрала під ялинку.
Вони тут всі – від А до Я –
Весела гомінка сім'я.*

Марія ЧУБІКА

А вже весна, а вже красна...

Гарний весняний день. Темні хмарки попливли десь у інші краї, залишивши небо ясным, блакитним. Березневе сонечко піднімається все вище й вище. На землю посилає свої теплі промені, які виблискують золотими зайчиками. Їхнє тепло пробуджує все навкруг від довгого зимового сну.

Лісові галявини, мов дівчата у віночках, уквітчані першими вісниками зеленої пори. Фіолетові пелюстки бриндушок усміхаються сонечку, а білі дзвіночки підсніжників вітають весну.

Із ґрунів шумним дзюркотом спускаються струмочки, води несуть усім радісну вістку: Весна! Весна прийшла!

Пташки підхопили жадану новину і веселим цвіріньканням понесли її аж у село: Весна прийшла! Цвінь-цвірінь!

У садах появляються перші ніжні листочки зеленої трави, але дерева ще стоять чорні й мовчазні.

Добрі господарі обрізають зайві гілки, спеціальним приладом чистять нижню частину стовбура і білять її вапном, щоб знищити шкідників.

Через кілька днів молоді бруньки прикрасять гілочки дерев, а трава запо-

нить увесь сад.

Я йду садом і на повні груди вдихаю запах бриндушок, рву кілька з них і дарую сусідці, вітаючи її із 8 Березня, адже сьогодні наше жіноче свято.

Бачу кілька жовтогрудих синичок та зграю диких голубів, які смакують яблуками, що перезимували під товстим шаром снігу. На стовпі весело деренькотить одинокий деркач, мабуть, вітає весну.

Йду берегом до єдиного потоку, який протікає селом, а опісля біля Гробаревого

малого саду. Він наповниться водою (через літо буде сухим) і шумливо вливається у бистру Тису, яка несе вого в далечінь.

Заплющую очі і уявляю собі дерева, вбрані в зелене мо-

лоде листя, опісля в біло-рожеві плаття, мов принцеси на балу, а навколо них безліч бджілок, які збиратимуть нектар.

Опісля бачу зацвілі пахучі конвалії, квіти білого і фіолетового бузку, гілочки верби з пухнастими котиками, і немов чую біля себе Великодне: «Бечка (верба) б'є, не я б'ю, віднині за тиждень – Великдень». Розплющую очі і мовлю: «Дай Бог, щоб діждали!»

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Ілько і папусточка

*«...біля Тиси, біля Хуста
О-така росте капуста?
Як тут сторожеві спати?
Він вночі виходить з хати
і зайчиськам: У-лю-лю!!!
Я капусту сам люблю!...»*

Лідія Повх

Нарешті Ілько діждався тих весняних канікул, «Великодніх», як називають їх, бо ще з минулого року йому батьки обіцяли, що повезуть його до тітки Ірини аж в Бухарест, а це не тобі якийсь там Сігет чи Бая Марє, а самий Бухарест – столиця Румунії, а до столиці з його однокласників ще не був ніхто. Був Миколка до Брашову, Лідія до Сучави, Митрик до Клужу, а до Бухаресту... Тож він стане героєм дня, та про що я говорю... героєм тижня, місяця або навіть цілого року, бо він не розкаже їм все так просто одного дня, а потрошки, потрошки, щоб мали чим дивуватись його друзі й колеги.

І правда, повернувся Ілько з Бухаресту і розказував своїм однокласникам про столицю аж до літніх канікул: про музеї, про озера і парки, про ляльковий театр, про зоопарк, про се і про те, – про різні пригоди, але про цю пригоду, що я розкажу вам, не розказав нікому, тільки майте гадку, не глузуйте з нього, бо!..

Тітка Ірина рада, що до неї в гості приїздить племінник з Мараморощини, підкотила рукави і взялась варити та пекти тістечок і пампушок, пиріжків та галушок, варення з суниць, голубців та паляниць, а на кінець пригадала, що Ілько понад все любить смажену капусту. Бувши маленьким, ледви міг тримати ложку в руці, а вже лепетав:

– Папусточки, папусточки, хоцу папусточки, дайте папусточки...

Тітка насмажила і капусточки, вгощає племінника і тим, і сим, а накінець питає:

– Ілько, а папусточки хочеш?

А Ілько дивиться на неї, і цікаво йому, що воно таке «папусточка», бо ще такого не куштував, але питати соромно, бо що скаже тітка – «Дивись, вже в третьому класі, а не знає, що воно таке папусточка».

– Вона така добренька, я знаю, ти дуже любиш папусточку.

«А звідки тітка знає, що я люблю папусточку, коли я не куштував ні разу, що воно таке?», – міркує Ілько, а далі каже:

– Та дайте трішечки.

Тітка поставила на стіл тарілку зі смаженою капустичкою, а Ілько, посміхаючись, запитав її:

– Тітко, а чому ви кажете на капусточку папусточка?..

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди їжачка Колька Колючки та його вірного друга й однокласника зайчика Косі Вуханя

Частина II

Зітхнули Кося й Колько в один голос:

– Кажіть швидше! Не побоїмося!

– Ну, глядіть же, – суворо насупив брови лісовичок Боровичок. – Щоб потім не відмовлялись. Вороття не буде.

– Кажіть! – рішуче повторили Кося й Колько.

Ще раз уважно подивився на них лісовичок Боровичок і почав:

– Так от... З'явився у нашому лісі заморський чаклун, злий марудник Ледарило Дурандас. Маленький, як комашка, але дуже-дуже небезпечний. Вибирає він серед наших лісових дітей найледачіших, заражає їх чарівним вірусом-ледачирусом.

А ті всіх інших своїх однокласників заражають. І починається епідемія. Вірус-ледачирус робить дітей страшними плаксіями і марудами (бо ж ледарі, як ви знаєте, дуже марудні), діти починають плакати, від сліз меншають, меншають, потім враз стають зовсім маленькими, такими, що й оком не побачиш. Тоді Ледарило збирає їх у чарівну торбу і відносить у Павутинію – країну ледарства і нудьги, що розта-

шована у морі-океані на острові Ледаряні. Саме отам зараз ваші однокласники.

– Ой! – сказали Кося і Колько.

– От вам і «ой»!

– А... а чому ж ми тоді не той... не потрапили у Павутинію?

– Бо виявилися стійкішими проти вірусу-ледачирусу, духом здоровіші та вдачею веселіші, ніж інші. І саме тому вся й надія на вас. Адже у Павутинію можуть пробратися тільки діти. Дорослим туди ходу нема.

– А... а як же ми проберемося туди?

– «Як-як...» Треба плакати. День і ніч. Станете меншати, меншати, зробитеся нарешті зовсім маленькими, Ледарило Дурандас забере вас у чарівну торбу і віднесе в Павутинію.

– А якщо він догадається, що ми... це саме... спеціально... що ми спеціально плачемо?

– «Спеціально-спеціально...» Не догадається! Який же це дурень спеціально плаче день і ніч? От іще радість – спеціально плакати!

– Ну гаразд! Прoberемося ми у Павутинію. А потім що? Як ми зможемо виручити своїх однокласників?

– «Як-як!..» От іще! – сердито хмикнув лісовичок Боровичок. – І де я доп'яв таких пустопорожніх балакунів?! Як будете такі, то, звичайно, нічого не зможете. Я ж кажу – грайлик вам допоможе, Трататоля Сміюнець.

– Грайлик? А хто це такий?

– Ви не знаєте, хто такі грайлики? От же ж!.. Та це ж такі чарівні хлопчики з родини цікавунів. Роблять, щоб було цікаво. Ви думаєте, коли ви у щось грастесь, то самі грастесь? Пхе! Багато ви про себе думаєте! Це грайлики вам допомагають. Тільки ви їх не помічаєте. Бо вони дуже маленькі. Простим оком і не побачиш.

– Ти ба! – сказав Кося.
 – А ми й не знали! – сказав Колько.
 – «Не знали – не знали!..» Тепер знатимете. Але знову ж таки попереджаю. Востаннє. Хоч і допомагатиме вам грайлик Трататоля Сміюнець, проте справа це важка й небезпечна. І вороття вже не буде. Або до кінця будете боротися і врятуєте однокласників, або самі в Павутинії залишитесь назавжди. От! Можете ще відмовитись. Подумайте.

Перезирнулися Кося й Колько.

Останній шанс ще лишався.

Ще можна відмовитися.

Ще...

– Ні! Не відмовимося! Згодні.

І – наче вищі обидва стали. З гордістю один на одного позирають.

– Ну що ж! Молодці! – вперше усміхнувся й одразу подобришав лісовичок Боровичок. – Так я й думав. А тепер прощайте. Як усе буде гаразд, може, ще й зустрінемося. Привіт!

Підморгнув їм лісовичок Боровичок.

Прикрився торішнім листям і зник.

– Ну? – подивився Кося на Колька. – Що? Треба плакати?

– Треба.

– Не хочеться щось.

– А думаєш, мені хочеться?

– Ну, починай! А я за тобою.

– Ні, давай ти перший.

– От який! Ну давай разом. П'ять, чотири, три, два, один... У-у-у!..

– У-у-у!-

Дружно заголосили Кося й Колько. Голосять, а на очах – ні сльозинки.

Що ти робиш!

Коли не хочеться плакати – не так просто сльозу видушити. Як не треба – самі по собі ллються, а як треба – хоч ти лусни!..

– Знаєш, згадай-но щось сумне, щось таке, від чого ти колись уже плакав, – порадив Кося Колькові. – А я собі згадувати буду.

Згадували вони, згадували, жалісливили один одного... Не помагає.

Кінчилося тим, що Колько боляче вколов Косю голкою, а Кося влупив Колька лапою по носі. Нарешті допомогло – заплакали обоє. Спершу тихенько, потім розохотилися, заревли на повний голос.

І пішло.

(Продовження в наступному номері)

Світлана КОЗАЧЕНКО

Проліски

Синьо. У лісі так синьо,
 Мов перекинувся світ
 І впало додолу небо,
 Заплутавшись серед віт.

У лісі пахне весною,
 У лісі справді весна!
 Це вона простелила тут небо,
 І пташками дзвенить вона.

Холодно ще і голо
 Серед пустих верховіть,
 А десь під розстеленим небом
 Листя торішнєє спить.

Стрілка зелена гостра,
 Пронизливо-синій квіт –
 Як добре для проліска вийшло,
 Що перекинувся світ.

Ну як би йому жилося
 Там, серед хмар, угорі,
 Якби ми прийшли до лісу
 О ранній весняній порі

І не знайшли першоквіткі
 На голій і сірій землі?..
 Це ж так важливо, що небо –
 То проліски сині малі!

Японська народна казка

ТАРО-СИЛАЧ

Жили собі колись чоловік і жінка. Та не було в них дітей. А їм так хотілося мати синочка!

От жінка почала ходити в храм і молитися богині милосердя Каннон.

– Богине, благаю тебе, пошли нам дитячко! Молилася вона сто днів, а на сто перший знайшовся в неї хлопчик.

Ріс він швидко, мов на дріжджах. Батьки тішилися ним, як найдорожчим скарбом.

Та от лихо – хлопець виріс здоровий, але не говорив ні слова.

Батько й мати занепокоїлися.

На превелике щастя, коли хлопцеві минуло п'ятнадцять років, він раптом проголосив:

– Мамо, тату, не журіться, а купіть мені важкенну залізну палицю, бо я вирушаю у подорож.

– Навіщо?

– Вона правитиме мені за ціпок.

Здивовані батько й мати перезирнулися. Але цього дня їхній син уперше заговорив, тож радості їхній не було меж.

Вони зібрали всі свої гроші і попросили коваля викувати залізну палицю на триста кілограмів. Тягти її додому довелося усім селом.

Хлопець глянув на палицю і всміхнувся, а тоді схопив за кінець і вигукнув:

– Е-е-е-х!..

І враз обернувся на велетня.

Приголомшені й водночас зраділі селяни дали йому ім'я Таро-Силач.

Таро-Силач закинув палицю на плече й вирушив у путь.

Іде та йде, коли це бачить – чоловігя котить здоровенну каменюку.

– Не заважай мені своїм камінням! – і Таро-Силач одним ударом палиці відсунув каменюку на узбіччя.

Незнайомий розгнівався:

– Як ти посмів?! А ти знаєш, що я, Таро-Котикамінь, найсильніший у Японії?

І він замахнувся на Таро-Силача палицею.

Але Таро-Силач випередив його: розмахнувся своєю палицею, і незнайомий полетів, мов куля, в небо.

Таро-Силач глянув угору, почекав трохи, Дивиться – Таро-Котикамінь уже на землі.

– Ну що, зрозумів, з ким справу маєш?

– Зрозумів. Будь ласка, візьміть мене на службу! – склавши долоні до купи, благав Таро-

Котикамінь.

Таро-Силач зробив його своїм слугою, і вони пішли далі.

Ідуть та йдуть, коли це зустрічають чоловігягу з червоним храмом на спині.

– Уступися! Уступися! – гукнув Таро-Силач незнайомому й тицьнув залізною палицею в його ношу. Храм загуркотів й покотився на землю.

Незнайомий чоловігяга аж почервонів зі злості.

– Як ти посмів! А знаєш, що я, Таро-Храмоносець, найсильніший у Японії? – вигукнув він і зчепився з Таро-Силачем.

А той як схопить його за шию, як швиргоне геть від себе!

«Цікаво, куди він полетів?» – подумав Таро-Силач. Аж тут на рисовому полі знялися вгору бризки болота – певно, Таро-Храмоносець приземлився там.

– Ха-ха-ха!..

Таро-Силач і Таро-Котикамінь від реготу аж за животи схопилися.

А тим часом Таро-Храмоносець вибрався з болота і заблагав:

– Бачу, що ви – найсильніші в Японії. Візьміть мене, будь ласка, на службу!

Таро-Силач зробив його своїм слугою, і вони втрюх пішли далі. Дивляться – край дороги сидить дівчина й гірко плаче.

– Дівчино, що сталося? – питає Таро-Силач.

– Як же мені не плакати, коли в нашому селі страшне чудовисько дівчат викрадає?

– Заспокойся, ми його провчимо!

Разом зі слугами Таро-Силач зайшов у дім дівчини.

Опівночі, завиваючи, як вітер, прикотилося у двір величезне чудовисько.

Перший кинувся до нього Таро-Храмоносець – чудовисько його проковтнуло. Тоді зчепився з ним Таро-Котикамінь – і його не стало.

– Ну що ж, тепер ти матимеш справу зі мною!

Таро-Силач розмахнувся палицею і садонув чудовисько в живіт.

– О-о-ой!.. – простогнало воно, виплюнуло двох велетнів і сконало.

– Дякуємо, дякуємо!.. Ви нас урятували!..

Батько й мати дівчини на radoщах аж плакали.

А три велетні добряче наїлися та й пішли далі.

Загадки

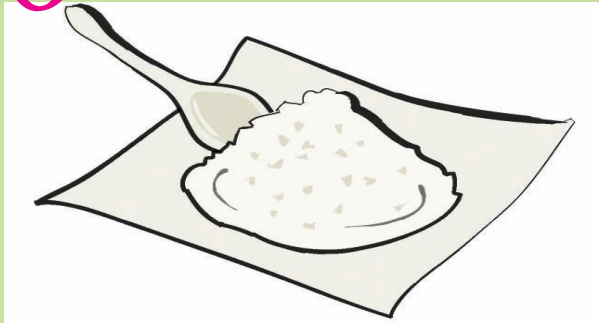
Я найперша зацвітаю
Синім цвітом серед гаю.
Відгадайте, що за квітка,
Бо мене не стане влітку.
(Пролісок)

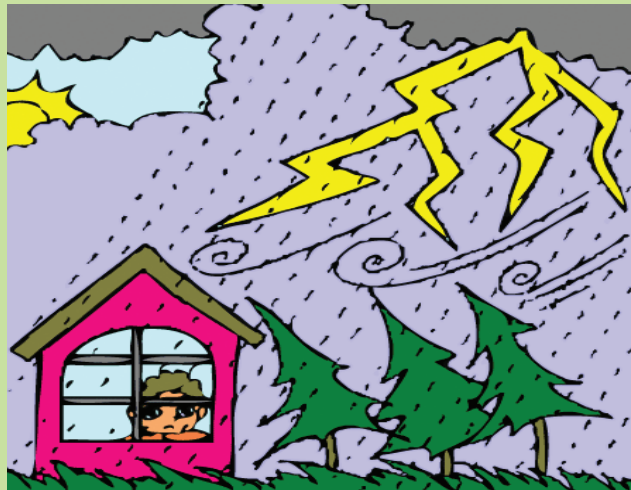
Що за дивне сотворіння:
Виростає без коріння
І не має зовсім цвіту,
А всьому потрібне світу,
Хоч родилось із води,
Пропаде, як вкинь туди.
(Сіль)

Три брати ідуть по світу –
Від зими назустріч літу.
Перший пройде – тане лід,
Другий пройде – всюди квіт,
Третій пройде – укрива
Землю шовкова трава!
Нерозлучні три брати.
Не стрічався з ними ти?
(Березень, квітень, травень)

Тепло стало надворі.
Синє небо угорі.
Сонце промінь шле землі,
Прилітають журавлі.
Вже у лісі там і тут
Перші проліски цвітуть.
Кучерява, запашна
В гості йде до нас ...
(ВНЗЗЗ)

Блиснула,
Зламалася,
Десь умить сховалася.
Не впіймати,
Не догнати,
Тільки одголо чувати.
(Блискавка)

Сторінка народознавства

Василь-капельник

13 березня – Василя-плаксивця. Вважалося, що в цей день весна «повністю забирає своє право від зими», бо «Василь зі стріхи капає – зиму поквапує».

За багатовіковими спостереженнями, цього дня, як правило, буває відлига. Вважається, що на Василя Теплого мисливцям треба збиратися полювати на зайців. Помічено: коли цього дня випадає дощ, то літо буде мокрим.

Василь – капельник. Народ примітив: Василь – капельник: астрономічний рубіж зими і літа. У цей день зазвичай буває відлига, говорили: «Прийде батюшка Василь-Капельник – і зима заплаче». Вважали також, що з цього дня починає

танути сніг на дахах, – «На Василя-капельники з дахів капає», «Подивися на Василів день на крапельки, і крапель піде». «Співає синиця, але буває вітер». На Василя Теплого сонце в колах – до урожаю. Якщо дощ – бути літу мокрому. Спостерігали, як тануть круги навколо дерева – «круті краї, так крута весна буде, пологі – весна протяжлива».

Усе яскравіше проміння весняного сонця, теплішає надворі, все більне весна заявляє про себе. А сьогодні, на Василя-плаксивця, вважають, весна повністю забирає своє право від зими, бо

Василь капає – землю поквапує. Через кілька днів починається весняний сонцеворот, коли день переважає ніч. З цієї нагоди влаштовують дуже цікаві ігрища, так звані заклички птахів. Пам'ятаю, в роки нашого дитинства, мами пекли фігурки різних птахів. У Придніпров'ї таке печиво іменують «голубками». Отож, набравши цього печива у торбинки або кишені, ми виходили на вигін і заводили пісню: «Птахів викликаю із теплого краю».

Щоправда, багато пернатих уже повернулись до рідних гнізд. Ось, наприклад, граки, шпаки, дикі гуси, як мовиться, вдома, хоча багато людей ще не бачили їх. Бо ж коли надворі холодно, весна затяжна, птахи можуть прилетіти у визначений природою час, але, не знайшовши в рідному краї ані тепла, ані корму, повертають туди, де тепліше. Щоправда, качки й гуси, які гніздяться на островах Льодовитого океану, не бояться наших холодів, а господарюють на полях, видаючи посіви озимих, виганяючи з очеретів тих гусей і качок, що гніздяться в Україні. А ось ластівки ще немає, і соловейки у дорозі додому, і зозуля ще не прилетіла, бо їй належить замкнути двері вирію і вернутись останньою.

Олександр Токар

І граємося, і вчилися!

Напровесні

(Спостереження до «Календаря природи»)

1. Уважно прочитайте (прослухайте, вивчіть) віршик «Напровесні»

Напровесні

Ой казала завірюсі

Зима в білому кожусі:

«Ой, даремний є наш труд,
Бо вже березень є тут».

Зайчик каже до лисички:

«Скидай, любко, черевички!
Сніг вже топиться кругом,
Березень йде з батогом».

весни, прихід якої можна бачити по певних зимово-весняних ознаках: ще коли-не-коли випадає лапятий сніг, який скоро тоне; день вже довший, сонце починає ogrivati землю. Вітер інколи ще холодний, але у повітрі вже «пахне» весною.

3. Дикі звірі, птахи наче радіють приходу весни, веселіше рухаються серед природи, пташки по луках, гаях та лісах починають свої весняні співи.

4. Чому, на вашу думку, зайчик радить лисичці «скидати черевички»? А чи взимку лисичка ходила взутою?

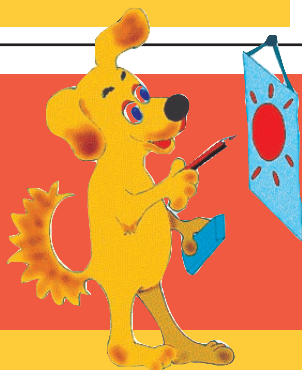
5. Що означає: «Зима в білому кожусі: «Ой, даремний є наш труд, / Бо вже березень є тут»?

6. Спробуйте увести у зроблений вами календар природи ті ознаки ранньої весни, які ви запримітили у вашій місцевості.

7. Які прислів'я й приказки, що свідчать про прихід весни, ви знаєте?

2. Напровесні – це час ранньої

Подав І. Ребошанка

Розмаляю сторінку

Березень

Помірно

Слова Леоніда КУЛІША-ЗІНЬКІВА

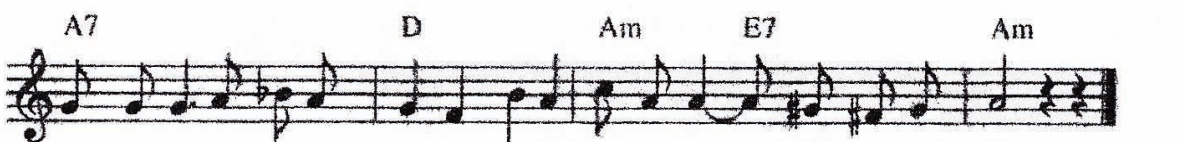
По за - сні - же-ній до - ро - зі, по - над по - лем, за се - лом,

Ї - хав Бе-ре-зень на во - зі, в по - лу - драб-ках віз теп-ло.

Дзень-дзень-дзень! – дзві-ноч-ки чу-ти. Все – скін-чи-ла-ся зи - ма,

Втік да-ле-ко мі-сяць Лю-тий. Не шу-кай йо-го дар-ма.

По засніженій дорозі,
Понад полем, за селом,
Їхав Березень на возі,
В полудрабках віз тепло.

Приспів

Дзень-дзень-дзень! – дзвіночки чути.
Все – скінчилася зима,
Втік далеко місяць Лютий.
Не шукай його дарма.

Першим проліскам в діброві
День весни стрічати час.
Ніжні котики вербові
Посміхнулися до нас.

Зроби власними руками!

Курчатка з коробочок від йогурта

Пропонуємо вам у сьогоднішньому номері зробити з нагоди Великодня ось таку кумедну сімейку курчаток. Для цього вам потрібні: пластикові баночки з-під йогурта, паперовий скотч, пластикові трубки, картон, фломастери, клей і ножиці.

1. Визначіться, якого розміру курчат ви будете робити, і підберіть коробочки відповідних розмірів.

2. Виріжте з картону лапки, крильця.

ки, крильця та гребінці.

3. Уважно обмотайте коробочки паперовим скотчем, щоб поверхня була якомога рівнішою.

4. Все з допо-

бінци, крильця.

5. Із пластикових трубочок зробіть ніжки, використовуйте для цього смужку картону (як показано на малюнку). Приклейте скотчем лапки.

6. Приклейте до коробки-тулуба дзьобик, очі, приєднайте лапки. Розмалюйте курча фломастером або фарбами.

Переклад Людмили Дорощ, www.karaponder.ru

Інтернет-конкурс малюнка «Марка дружби»

Дорогі діти, повідомляємо вам, що Навчально-естетичний комплекс «Художня школа» управління культури Херсонської міської ради оголосив новий конкурс малюнків.

Тема конкурсу 2013 року:

- Архітектурні та ландшафтні сюжети сучасності та історії свого краю;
- Святкові та побутові сцени з життя народу свого краю.

У конкурсі можуть брати участь діти та молодь по віковим категоріям:

- а) I вікова категорія – 5-10 років;
- б) II вікова категорія – 11-17 років;
- в) III вікова категорія – 17-25 років (студентська молодь).

Вимоги до робіт: творчі роботи подаються тільки в електронному вигляді (формат BMP, JPG, TIFF); матеріали і техніка виконання оригіналів не обмежуються; файл повинен бути підписаний англійською мовою і містити таку інформацію:

1. Назву роботи.
2. Повні ім'я та прізвище автора.
3. Вік автора на момент виконання роботи.
4. Техніка та матеріали виконання оригіналу.
5. Адреса автора або навчального закладу (обов'язково вказати країну), прізвище та ім'я викладача.
6. Контактні телефони, електронна адреса для зв'язку.

Порядок проведення конкурсу:

– Заявка на участь у конкурсі та роботи надсилаються на електронну адресу konkurs-marka@ukr.net до 15

квітня 2013 року (із попередньою реєстрацією на сайті www.konkurs-skazka.ks.ua);

– 31 травня 2013 року – Інтернет-голосування та визначення переможців міжнародним журі;

– 31 травня 2013 року – підведення підсумків Інтернет-конкурсу.

Критерії оцінювання робіт:

1. Відповідність формату поштової марки.

2. Оригінальність і художність подачі об'єкта або сюжету.

Переможці визначаються Інтернет-голосуванням членів міжнародного журі.

Роботи учасників будуть представлені в Інтернет-галереї. Переможці будуть відзначені дипломами, кращі роботи будуть надруковані на поштових марках. Організатори залишають за собою право на використання робіт у

інших проектах соціально-культурного спрямування.

Всі учасники відкритого Інтернет-конкурсу «Марка дружби» отримають код доступу для участі в арт-форумі, який сприятиме формуванню художнього співтовариства юних авторів з різних країн світу.

Контактна інформація:

Сліпич Юлія Володимирівна,

Художня школа,

вул. 40 років Жовтня, 21,

м. Херсон,

73022, Україна.

Контактні телефони:

тел. (Факс) +38 (0552) 26-41-53

E-mail: DL2001@ukr.net

Запрошуємо всіх бажаючих до співпраці та участі в конкурсі!

Пішаємося нашими дітьми!

Любі діти!

Недавно, таки в минулому числі вашого журналу «Дзвоник», ми оприлюднили кілька малюнків учнів із села Рускова, які у минулому році взяли участь у II Міжнародному конкурсі, що відбувся в місті Херсон в Україні, а тут наспіло повідомлення про проведення цього-річного конкурсу (читайте на 19-ій сторінці).

Ми вже зараз зичимо вам успіхів у цьому змаганні. А надворі вже «весна красна», верби викинули свої сіруваті котики, що швидко зацвітуть, сповіщаючи про Великдень. Вглядайтесь пильно в навколишню дійсність, спостерігайте пробудження природи. І перенесіть на аркуш побачене. Успіхів бажає вам редакція «Дзвоника»!

Валентин Микола Грижак,
1 рік

Учениці 2 класу школи с. Балківці
Діана Крежановська та Родіка Короами

Учні 5 класу школи с. Балківці на святі «ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ»